

УДК 339.138

Диманов В.М. – ст. гр. БМм-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ МОДЕЛІ ФОНДОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Науковий керівник: к.е.н., доцент Машлій Г.Б.

Економічні і соціальні реформи в Україні знаходяться в прямій залежності від формування ефективної моделі фондового ринку. У зв'язку з цим заслуговують на увагу ті пропозиції по корегуванню ринку капіталів в Україні, що містяться в концепції, розробленій Українською Фондовою Біржею (УФБ). Необхідним є створення централізованого фондового ринку України, що повинний складатися з трьох ведучих елементів: Національної фондової біржі, Клірингового банку, Центрального депозитарію. Перший інститут – фондова біржа є місцем укладання угод, здійснення операцій з цінними паперами та котирування. Фондова біржа сприяє встановленню єдиної ціни на цінні папери, оскільки їхня вартість визначається ринковим шляхом у процесі торгів. Це дає можливість протидіяти спекуляціям фінансовими активами внаслідок створення їхнього штучного курсу в різних регіонах, а також запобігає продажу фіктивних паперів. Другий – Кліринговий банк, який спеціалізується на розрахунках по операціях з цінними паперами. Третя складова – Центральний депозитарій, який вже створений при УФБ, займається збереженням, обліком і переміщенням цінних паперів. Така структура сприяє введенню єдиної наскрізної нумерації фондкових цінностей, уніфікації правил здійснення операцій по проведенню платежів і доставці цінних паперів. УФБ вважає, що до котирування й обліку (збереження) у Центральному депозитарії, цінні папери можуть прийматися лише в дематеріалізованій формі на пред'явника. Це буде спрощувати укладання угод, а також корпоративні дії й облік паперів.

Застосування більш прогресивної безпаперової форми обігу цінних паперів, у вигляді комп'ютерних записів на рахунках, гарантувало б високий рівень їхньої безпеки (неможливість підробки, викрадення і протизаконних операцій). Це приведе до значного зменшення витрат на їх випуск і доставку (транспортування), а також гарантує, що кількість цінних паперів, які мають інвестори, дорівнює кількості випущених цінних паперів. Для досягнення цієї мети розвиток українського ринку цінних паперів повинен вирішити ряд важливих питань, у тому числі і законодавчих. До них, насамперед, відносяться: визначення концепції ринку цінних паперів і фондової біржі, розробка методики оцінки майна всіх об'єктів народного господарства. Здійснення цього за сприянням світових лідерів у біржовій діяльності забезпечить не тільки появу достатньої кількості цінних паперів, але і впровадження системи їх допуску до торгів на фондовій біржі або позабіржових торгівельних системах, і здійснення попереднього і наступного контролю за відповідністю кількості цінних паперів та їх емітентів, умовам та вимогам, встановленим у правилах біржі або іншого організатора торгівлі, тобто лістингу. Це буде сприяти організаційному упорядкуванню національного ринку цінних паперів: на УФБ будуть надходити лише ті з них, що пройшли оцінку наявних активів і аналіз усієї господарської діяльності в Міністерстві фінансів України. У той же час лістинг підвищить гарантії для інвестора, дозволить формувати біржовий реєстр і біржові бюлетні, що відображають обіг і котирування цінних паперів на фондовому ринку.